

Academia operosorum in SAZU

SAZU 30-odstotnega znižanja mesečnih plač v letu 2015, ki jih člani SAZU dobivajo poleg plače iz zaposlitve ali pokojnine, ni mirno sprejela in s tem dala pozitivnega zgleda, pač pa se je na čelu s predsednikom SAZU krčevito borila, da do takega znižanja ne bi prišlo. Ena izmed prejšnjih šolskih ministric je celo predlagala, da bi se plačevanje mesečnih »nagrada« iz proračuna Republike Slovenije, ki dejansko predstavljajo drugo plačo ali drugo pokojnino, članom SAZU sploh ukinilo, saj SAZU v svojem statutu sam določa višino nagrade. Okoli 60 odstotkov rednih članov SAZU v razredih tehnike, naravoslovja in medicine je namreč vključenih v programske skupine, ki jih financira Javna agencija za raziskovalno dejavnost (ARRS), torej si lahko drugo plačo na SAZU in stroške raziskovanja financirajo iz sredstev programskih skupin ARRS. Poleg tega si lahko, če res predstavljajo vrh slovenske znanosti in umetnosti, ki naj bi v znanosti in umetnosti visoko kotirali tudi po evropskih merilih, pridobijo ARRS in evropske projekte in dodatno tudi iz teh virov krijejo stroške raziskovalnega ali umetniškega dela in drugo mesečno plačo na SAZU. Podobno kot na primer za nedoločen čas zaposleni člani slovenskih znanstvenih inštitutov, ki morajo za izplačilo plač nujno pridobivati evropske in slovenske projekte. Proračunski denar RS, ki ga dobi SAZU, pa naj se po zgledu francoskih akademij raje kot za drugo plačo/drugo pokojnino vsem članom SAZU namenja za nagrade vrhunskih dosežkov na področju znanosti in umetnosti v Sloveniji, seveda v prvi vrsti nečlanom SAZU in še posebej mladim slovenskim znanstvenikom.

Kar se tiče ugotovitve SAZU, da tudi druge evropske akademije plačujejo svoje člane, pa sva spodaj podpisana v članku v *Delu* 31. januarja letos z dokazi pokazala, da razvite zahodne demokracije, med drugimi tudi ZDA, Velika Britanija, Nemčija, Švedska, Finska, mesečnih plač akademikov ne poznajo. Članstvo v akademiji je stvar časti, kot je bilo to tudi v primeru Akademije delavnih Ljubljancev, in ne pridobivanja dodatnih dohodkov na način, ki drugim slovenskim državljanom zaradi zakonskih omejitev ni dovoljen (dve ali več plač iz proračunskih sredstev, dve pokojnini iz proračunskih sredstev). Še vedno pa poznajo mesečne plače akademikom nekatere države bivšega sovjetskega bloka z visoko stopnjo korupcije, ostanki totalitarizma in neizvedeno lustracijo, med katere bi torej lahko šteli tudi Slovenijo.

Tudi pet francoskih akademij, ki so združene v Institut de France (Academie française, Academie des inscriptions et belles-lettres, Academie des sciences, Academie des beaux-arts, Academie des sciences morales et politiques), ter druge francoske akademije, kot na

primer Academie nationale de medicine, ne poznajo rednih mesečnih plač za svoje člane. Z izjemo 40 članov Academie française, ki prejemajo za urejanje slovarja francoskega jezika simbolično mesečno nagrado okoli 300 evrov neto, njeno vodstvo pa dvakrat več. To pa je veliko manj kot predsednik SAZU, ki je pred zmanjšanimi nagrad/plač v zadnjih dveh letih poleg plače iz zaposlitve ali pokojnine ter drugih dohodkov iz sredstev proračuna RS (na primer ARRS) prejemal okoli 2700 evrov mesečne nagrade, podpredsedniki SAZU pa nekaj manj. SAZU se ima za naslednico ljubljanske Academie Operosorum, katere člani so bili plemiči in visoki meščani, ki so altruistično širili znanstveno in umetniško misel in v ta namen koristili svoje osebno premoženje. Sedanja SAZU po sovjetskem vzoru z mesečnimi

plačami akademikom iz proračuna RS in ohranjanjem konceptov iz obdobja totalitarnega režima po letu 1945 ne bi mogla biti bolj oddaljena od idealov in načina delovanja nekdanjih članov Academie Operosorum. Zato je pred kratkim upokojeni ugledni profesor slovenskega rodu iz Avstrije odklonil dopisno članstvo v SAZU. Portret prednikov članov slovenske plemiške družine v pisarni predsednika SAZU, ki je v skladu z boljševislično doktrino častnega člana SAZU Edvarda Kardelja izginila v času slovenske revolucije, pa žalostno potrjujejo to najino pisanje.